

РЕШЕНИЕ

№ 1572

гр. София, 19.12.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 10-ТИ ГРАЖДАНСКИ, в публично заседание на двадесет и пети ноември през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Цветко Лазаров

Членове: Ралица Димитрова
Нина Стойчева

при участието на секретаря Росица Й. Вьонг
като разгледа докладваното от Ралица Димитрова Въззивно гражданско дело
№ 20211000501843 по описа за 2021 година

Производството е образувано по въззивна жалба на А. С. Т. и Ц. В. Т. срещу решение № 5183/ 28.08.2020г. на СГС, ГО, 7 състав, постановено по гр.д. № 6306/19г. в частта, в която са уважени искове по чл.79 ЗЗД във вр. с чл.430 от ТЗ .

Жалбоподателите излагат, че първоинстанционното решение е недопустимо и неправилно. Поддържа, че исковата молба е нередовна, както и че съдът не е обсъдил част от доводите и възраженията им. За други е направил погрешни правни изводи въз основа на събраните доказателства. Считат, че исковата молба е подадена от лице без представителна власт с оглед датите на представените пълномощни. Не е била оставена без движение, а им е била връчена. Поддържат, че имат противоречиви интереси, затова е следвало исковата молба да им се връчи поотделно на всеки един от тях. Съдът служебно е трябвало да се произнесе по неравноправни клаузи в договора и анексите, но не го е направил. Съдът е следвало да обсъди, че представените анекси са подписани със запетайка, което се прави при липса на представителна власт за лицето, което подписва и е следвало да ги изключи от доказателствата по делото. Вместо това е

приел, че възражението им за липса на представителна власт е преклудирано.

В доклада не е посочено на коя дата са извършените цесии, на коя дата са уведомени за тях и кое вземане е прехвърлено. Считат, че от извършването на първата цесия на 03.10.2007г. и на втората -05.03.2014г. до евентуалното им уведомяване за последната са изминали повече от пет години и вземането на банката е погасено по давност. Цесионерът „Бългериен ритейл сървисиз“ АД не е има право и лиценз да получава плащане от тях по договор за банков кредит.

Затова молят въззивния съд да обезсили първоинстанционното решение или да го отмени и да постанови друго, с което да отхвърли предявените иски. Претендират разноски.

„Юробанк България“ АД в депозиран писмен отговор и в съдебно заседание чрез процесуалния си представител оспорва жалбата. Не оспорва, че има направени плащания от въззивниците и банката ги е взела предвид като е намалила дълга. Не оспорва, че по посочените от тях изпълнителни дела има извършени плащания, които са осчетоводени от банката.

Съдът след като обсъди събраните по делото доказателства в първоинстанционното и възивно производство по реда на чл.235 от ГПК намира за установено следното от фактическа правна страна:

СГС е сезиран с иски по чл.430, ал.1 и ал.2 от ТЗ и чл.79, ал.1 от ЗЗД. В исковата молба ищецът „Юробанк България“ АД твърди, че между „Българска пощенска банка“ АД, чието наименование е променено, и ответниците е сключен договор за кредит № HL20600/17.04.2007г. Въз основа на него им е предоставен кредит от 118 800 евро предназначен за покупка на два жилищни имота. На 21.04.2007г. банката е превела по сметка на кредитополучателя А. Т. отпусната сума, с което е изпълнила задължението си по договора. Длъжниците са се съгласили, че банката има право да прехвърли вземането си, което е станало с договор за цесия от 03.10.2007г. допълнен с анекс от 05.04.2019г. между нея и „Бългериен Ритейл Сървисиз“ АД. Независимо от това кредитът е следвало да се погасява по същата сметка, по която вече е бил обслужван. Вземането на банката спрямо ответниците също е било цедирано. За цесията ответниците са били уведомени със сключване на допълнително споразумение от 22.12.2011г.

Към договора за кредит са сключени Анекс от 19.02.2013г. и допълнително

споразумение от 27.06.2013г., които са неразделна част от банковата сделка. В съгласие със сключените допълнителни споразумения кредитополучателите са дали съгласие съконтрахента им да погаси съществуващите, но непогасени към сключването им чрез преоформяне към размера на редовната главница. Така кредитополучателите са усвоили допълнителни суми като общо предоставената им сума е станала 125 087, 74евро. По силата на Анекс № 1/19.02.2013г. е променена сметката, по която ще се погасява кредита. На 05.03.2014г. между „Бългериън Ритейл Сървисиз“ АД и „Юробанк България“ АД е сключен нов договор за цесия, допълнен с Анекс от 05.04.2019г. като на банката е прехвърлено вземането към ответниците. За цесиите ответниците са уведомени с нот. покани № 1993 и № 1992. Кредитът се е погасявал с ежемесечни вноски. Договорната лихва представлява сбора на действащия БЛП на банката за жилищни кредити в евро, намален с 3,8 %. При просрочие на погасителна вноска се договорната лихва се увеличава с 10 пункта. Съгласно чл.4 от договора за кредит кредитополучателите заплащат такса за управление на кредита в размер на 0,1% върху размера на непогасената главница. Според чл.13 от допълнително споразумение от 22.12.2011г. те заплащат и такса за администриране на просрочен кредит, дължима при забава на плащането на една или повече месечни погасителни вноски. Съгласно чл.14 от договора за учреденото обезпечение се сключва застраховка, която е за сметка на ответниците. Те са поели задължението да поемат изцяло разноските по организиране на принудителното изпълнение в случай на предсрочна изискуемост на вземането. Поради необслужване на кредита Банката обявява цялото задължение за изискуемо, без да се прекратява действието на договора. С изпратените нотариални покани № 1993 и № 1992 ответниците са уведомени за това. По отношение на „Българска пощенка банка“ АД е настъпила промяна в наименованието ѝ на „Юробанк И Еф Джи България“ АД и „Юробанк България“ АД. Затова ищецът моли съда да осъди ответниците да му заплатят солидарно сумата от 105 554, 16 евро – главница за периода 10.12.2014г. до 08.05.2019г., сумата от 25 656, 45 евро – част от непогасена договорна лихва за редовен кредит за периода от 10.05.2016г. до 08.05.2019г., 5 508, 17 евро – част от непогасена мораторна лихва за периода от 10.05.2016г. до 08.05.2019г., 218, 76 евро- част от непогасени такси за периода от 26.10.2016г. до 08.05.2019г., 268, 74 евро- част от непогасени застраховки, 110, 40 лв. – част от непогасени

нотариални такси, в едно със законната лихва върху главницата, считано от подаване на исковата молба до окончателното ѝ изплащане.

В срока по чл.367 от ГПК ответниците не са подали отговор. След него са депозирали писмено становище за съдебното заседание на 18.02.2020г. Въведените в него възражения са преклудирани, поради което не следва да бъдат разглеждани, включително и от настоящата инстанция.

Не се спори, а и от представения договор за кредит за покупка на недвижим имот № HL20600/17.04. 2007г. и допълнителни споразумения към него е видно, че между ищецът „Юробанк България“ АД/ „Българска пощенска банка“ АД/ и ответниците са възникнали договорни отношения за отпускане на кредит от 118 800 евро. за покупка на два недвижими имота за срок от 360 месеца. Като неразделна част от договора за кредит е Приложение 21.04.2017г. и погасителен план както и тези, които са приложени към допълнителните споразумения.

Не се спори, че с бордеро от 21.04.2007г. по сметка на А. С. Т. е преведена договорената сума от 118 800евро с легова равностойност 232 352, 60лв. С банкови бордера от 22.12.2011г., 10.01.2013г., 27.06.2013г. и 10.07.2014. по сметката на А. Т. са преведени съответно: 2 997, 03 евро, 89, 30 евро, 2 876, 01 евро и 325, 40 евро.

Не е спорно, че с договор за цесия от 03.10.2007г. „Българска пощенска банка“ АД е прехвърлила на „Бългериън Ритейл Сървисиз“ АД свои вземания по договори за потребителски и жилищни кредити, изброени в приложение № 1 към договора. Цената на сделката е 131 351 929, 14 евро.

Не се спори, че „Бългериън Ритейл Сървисиз“ АД е прехвърлила на „Юробанк България“ АД с договор за цесия от 05.03.2014г. вземания по договори за кредит, описани в Приложение № 1.

С анекс към договора за цесия от 03.10.2007г. е извършена поправка на техническа грешка, отнасяща се до договора за кредит, сключен с ответниците.

По делото са представени две нотариални покани от 07.03.2019г., адресирани до ответниците, с които кредитът е обявен за предсрочно изискуем от банката, както и на основание чл.99, ал.3 от ЗЗД длъжниците Т. са уведомени за договорите за цесия. Те са връчени на адресатите на

21.03.2019г.

В хода на съдебното дирене е допусната и приета счетоводна експертиза, която е установила задълженията на ответника по договора за кредит от 17.04.2007г., наличието на капитализация на лихви, такси и застраховки към главницата. Общият размер на последната заедно с капитализацията. Експертът е установил, че кредитът е усвоен на 21.04.2007г., както и че първото просрочие на кредита е на 21.09.2008г., като вноската е платена на 23.09.2008г. Първото просрочие от претендирания дълг е на вноската с падеж 10.11.2014г. Последното погасяване на кредита е от 23.04.2019г. в размер на 272, 60 евро. Вещото лице е посочило размера на непогасената главница, договорна лихва и лихва върху просрочена главница. Посочени са размерите на непогасените такси. В съдебно заседание вещото лице е допълнило заключението си.

Съдът възприема заключението като компетентно, безпристрастно и обосновано.

В хода на процеса са събрани гласни доказателства.

Свидетелят А. заявява, че познава А. Т.. Бил е техен клиент по сделка за покупка на къща. Свидетелят е управител на агенция за недвижими имоти. През 2014г. той се е обърнал към нея за продажба на имот в кв. „Манастирски ливади- Изток“. Той е бил закупен с ипотека от „Юробанк България“ АД.

Според свидетеля, Т. се е договорил с банката, че ако има клиенти, които също са с кредит, могат да отидат там и да се договорят за по-добри условия. Пращали са около трима кандидата в банката. Цената е била 78 000 евро. Знае от ответника, че не се е получило.

Съдът възприема показанията на свидетеля като основаващи се на лични впечатления за фактите, които излага.

В хода на процеса са събрани и други писмени доказателства с оглед твърденията и възраженията на страните.

СГС е приел, че предявените искове са изцяло основателни и ги е уважил.

Пред настоящата инстанция е допусната счетоводна експертиза с оглед постъпило становище от въззивниците, в което се твърдят нови факти, относими към предмета на спора.

Представен е нот. акт № 82/01.03.2021г., от които се установява, че ответниците са продали на К. Х. Х. недвижим имот, тяхна собственост, за сумата от 41 300 евро.

Вещото лице е посочило какви са погасените задължения по процесния договор и още три договора за кредит, сключени между страните по делото, включително и в принудително изпълнение. Вещото лице е изчислило начислени лихви върху капитализирани лихви към главницата за периода 22.12.2011г. до 08.05.2019г. и те са в размер от 2 514, 93евро. Неиздължената главница е 62 454, 16 евро, в която влиза капитализирана лихва. Непогасената договорна лихва е 38 273, 40 евро. Дължима мораторна лихва е 5 508, 17 евро. Посочило е размер на капитализираните лихви.

Съдът възприема заключението като компетентно, обосновано и безпристрастно.

При така установената фактическа обстановка от правна страна съдът приема, че предмет на въззивно разглеждане са обективно и субективно съединени искове по чл.430, ал.1 от ТЗ, чл.430, ал.2 от ТЗ, чл.79, ал.1 във вр. с чл.3, ал.3 от договора за кредит, чл.79, ал.1 от ЗЗД във вр. с чл.4, т.2 и чл.79, ал.1 от ЗЗД във вр. с чл.10, т.3 от договора за кредит.

Въззивният съд се произнася служебно по валидността на първоинстанционното решение, по допустимостта му в обжалваната част, а по отношение на правилността му е обвързан от посочено в жалбата- чл.269 от ГПК, с изключение на допуснато нарушение на императивна материалноправна норма.

Обжалваното решение е валидно.

То е и допустимо като постановено по редовна искова молба. В жалбата се навежда довод, че исковата молба е нередовна, тъй като е предявена от лице без представителна власт. Последната се учредява с едностранен акт- пълномощно, с което ищецът предоставя на пълномощника си възможност да го представлява пред съд. Исковата молба, по което е образувано настоящото дело е постъпила в съда на 13.05.2019г. Тя е подписана от пълномощник- адв. Х. И.. Към исковата молба е приложено нотариално заверено пълномощно от 18.05.2017г., от чието съдържание се установява, че тя разполага с представителна власт да подава искови молби и

води образуваните производства по тях до приключването им във всички инстанции. Съгласно чл.32 от ГПК, представители на страните по пълномощие могат да бъдат лицата посочени в тази разпоредба или други, предвидени в закон. Пълномощникът, подписал исковата молба е адвокат и попада в категорията лица, визирани в т.1 на горната норма. Според посоченото в него, представителната власт на адв. Х. И. може да се определи като такава при общо пълномощие по смисъла на чл.34 от ГПК. Тъй като датата на упълномощаване предхожда тази на предявяване на исковата молба в съда, то тя е подписана от лице, притежаващо представителна власт за това. Ето защо исковата молба на това основание е редовна и не е необходимо и не е било необходимо да бъде оставена без движение на основание чл.129, ал.2 от ГПК. Тя отговаря на изискванията на 128 от ГПК.

Неоснователно е възражението, развито в жалбата, че има неправилно връчване на исковата молба тъй като въззивниците имат противоречиви интереси и тя е следвало да се връчи на всеки един от тях поотделно. Видно от приложените по делото съобщения е, че копие от нея заедно с приложенията им е връчена на 05.06.2019г. чрез А. Т., който е получил лично, адресираното до себе си и това, адресирано до Ц. Т.. Второто връчване е по реда на чл.46, ал.2 от ГПК. Ответниците няма противоречиви интереси, което да изисква връчването на съдебни книжа да става лично на всеки от тях, както и да изключва някой от тях да ги получава вместо другия.

С оглед на изложеното обжалваният съдебен акт е допустим.

По правилността му.

Не се спори по делото, че облигационното правоотношение между страните произтича от договор за кредит за покупка на недвижим имот № HL20600/17.04.2007г. , който има своята легална дефиниция в чл.430 от ТЗ. Според нея банката отпуска на заемателя парична сума, която той е длъжен да върне след изтичане на срока. Банковият кредит се отпуска с определена цел, при конкретно посочени условия и срок. За отпусната сума кредитополучателят дължи лихва. Договорът за банков кредит се сключва в писмена форма, която е изискване за валидността му. Той се смята за сключен от момента на постигане на съгласието. От това легално определение като характеристики на договора за банков кредит могат да се посочат, че той е двустранен, консенсуален, възмезден и срочен. Процесният

договор за кредит е действителен когато е сключен в изискуемата от закона форма, като страните по него са постигнали съгласие по съществените му елементи- размер на кредита, падеж и размер на месечните погасителни вноски, срок на издължаването му.

Ищецът извежда своето субективно материално право от договор за кредит, за който не е спорно, че е сключен с ответниците и по който той има качеството на кредитор. Той е активно материалноправно легитимиран да търси защита при накърняването му, което предпоставя и неговата процесуална легитимация като надлежна страна в процеса.

Пасивната материалноправна легитимация на Т. произтича от същия договор, по който те са кредитополучатели, т.е. носител на задължения по материалното правоотношение и които кореспондират на насрещните права на кредитора. С оглед твърденията в исковата молба и неоспорване на фактите от ответника се обосновава пасивната им процесуална легитимация и качеството им на надлежна страна. На основание договора за кредит те са солидарно отговорни по отношение на банката за погасяване на отпуснатия финансов ресурс.

В тежест на ищеца на основание чл.154 от ГПК е да доже наличието на валиден договор за кредит и че е предоставил парични средства в договорения размер на ответниците- кредитополучатели.

В тежест на ответниците е да докажат, че са изпълнили задълженията си по договора за кредит точно и според уговореното в него, както и всички наведени правопогасяващи, правоотлагащи или правоизключващи възражения, които ги освобождават от отговорност.

Тежестта на доказване означава всяка страна да докаже всички факти, твърдения и възражения, от които черпи за себе си благоприятни правни последици. При недоказването им съдът трябва да приеме, че те не са се осъществили.

От допуснатите счетоводни експертизи се установява, че на 21.04.2007г. по сметка на ответника А. Т. е преведена сумата от 118 800 евро. Този факт не се оспорва по делото. С този превод кредитът е бил усвоен и с него банката е изпълнила задължението си по чл.1 от договора за кредит да предостави на кредитополучателите договорения паричен ресурс.

Не се оспорва, че първото просрочие на дълга е станало на 10.11.2014г., когато на този падеж длъжниците не са платили месечната погасителна вноска. Това е дало основание на кредитора да упражни правото си по чл.18 от договора за кредит и да превърне неиздължената част от задължението в предсрочно изискуемо. Съгласно т.18 от ТР № 4/2013/18.06.2013г. на ОСГТК на ВКС предсрочната изискуемост представлява изменение на договора, което настъпва с волеизявление само на едната страна при наличието на две предпоставки: обективен факт на неплащането и упражнено от кредитора право да обяви кредита за предсрочно изискуем. Предсрочната изискуемост се отнася само до вноските, които са с ненастъпил падеж. Такава не може да бъде обявена по отношение на вече падежиралите вноски към момента на обявяването ѝ. С превръщане на кредита в предсрочно изискуем длъжникът се лишава от преимуществото на срока. Няма изискване в закона или в практиката с какъв документ и съдържание кредиторът да обяви на длъжника предсрочната изискуемост. Необходимо е да има и ясно и недвусмислено негово изявление в тази насока. Преценката, че е такава се прави от съда във всеки конкретен случай. Няма пречка длъжникът да бъде уведомен за настъпването ѝ с нотариална покана или писмо, както е в настоящият случай. Предсрочна изискуемост настъпва както по отношение на главницата, така също и за дължимите лихви и такси/ Р № 106/20.06.2017г. оп т.д. № 60152/16г., IV г.о. на ВКС/. Предсрочната изискуемост на вземането по договора за кредит променя изискуемостта на вноските, които не са подлежали на изпълнение към датата на настъпването ѝ. Затова следва да се приеме, че спрямо въззивниците е настъпила предсрочна изискуемост на непадежиралите вноски по кредита и другите акцесорни вземания, тъй като са били налице предпоставките за това. Предсрочната изискуемост спрямо Т.и е настъпила на 21.03.2019г., когато са им връчени адресираните до тях нотариални покани.

Съгласно Р № 82/07.07.2022г., постановено по т.д. № 871/21г., ВКС, I т.о националният съд следва да направи и служебно преценка, ако не е бил сезиран от страната, за неравноправност на клаузата за предсрочна изискуемост през ограничен период като съобрази критериите, посочени в решение от 26.01.2017г. по дело С-421/14 на СЕС. Те са установени и в Решение от 14.03.2013г. по дело С-415/11г. на СЕС. Според тях Директива

93/13/ЕИО намира приложение по отношение на тази клауза от договор за кредит. Съдът е длъжен да провери дали възможността на продавача или доставчика да обяви целия кредит за предсрочно изискуем, зависи от неизпълнение от страна на потребителя/длъжника на основно в съответното договорно правоотношение задължение, дали тази възможност е предвидена в случаите, в които неизпълнението е достатъчно тежко с оглед срока на кредита и размера на задължението по него, дали клаузата дерогира приложимите в тази област правни норми и дали националното право предвижда подходящи и ефективни средства, позволяващи на потребителя, за когото се прилага такава клауза, да преустанови действието на договора на посочената изискуемост на кредита. Директива 93/13/ЕИО следва да се тълкува в смисъл, че не допуска тълкуване от съдебната практика на разпоредба от националното право, уреждаща клаузите за предсрочна изискуемост на задължение по договор за кредит, която забранява на националния съд, установил неравноправния ѝ характер, да я обяви за недействителна и да откаже да я приложи, когато на практика продавачът или доставчикът не я е приложил, но е спазил условията, предвидени в разпоредбата от националното право. Съдът следва да прецени дали клаузата от договора, уреждаща предсрочната изискуемост, отразява разпоредбата на закона и до колко тя ограничава основанията за прилагането ѝ до предвиденото в нея. Ако не отразява точно законовия текст тя попада в приложното поле на директива 93/13/ЕИО и съдът е длъжен да прецени твърдения за неравноправен характер. При констатиран неравноправност националният съд съгласно чл.6, пар.1 от Директива 93/13 следва само да не прилага такава договорна клауза, така че тя да няма задължителна сила за потребителя, но без да се изменя съдържанието ѝ. Договорът трябва да продължи да действа без друго изменение освен произтичащото от премахването на неравноправните клаузи, доколкото съгласно нормите на вътрешното право съществува правна възможност така да се запази договорът./ дело C-421/14г./. Във всеки конкретен случай съдът следва да направи преценка за неравноправен характер на клаузите по договора, включително и на тази за предсрочна изискуемост, с оглед на обстоятелствата по делото. На такава преценка в настоящото производство подлежи клаузата на чл.18, ал.1, пр.1 от договора за банков кредит от 2007г., на която се е позовал кредиторът, за да обяви предсрочна изискуемост на кредита.

Според нея неговото потестативно право да поиска плащане на остатъка от целия кредит възниква при неизвършване на което и да е плащане от кредитополучателя. Първият критерий на преценка за неравноправност на клаузата за предсрочна изискуемост според практиката на СЕС е дали неизпълнението на длъжника е на основно задължение по договора. Това означава дали неизпълнението е свързано с предмета на договора, т.е. основната престация. Тя включва главница и договорна лихва. Видно от приетото заключение на счетоводната експертиза е, че кредитополучателите не са изпълнили свое основно задължение по договора, а именно не са платили в срок главница и договорна лихва. Преценката за тежестта на неизпълнението е обвързана от срока на договора за кредит и размера на задължението по него. Тежестта на неизпълнението е свързано с това каква част от задължението е платено и каква част от него остава дължима, съпоставено с оставащия срок на договора. Ако последната е незначителна в сравнение с погасеното, не може да се приеме, че неизпълнението е значително, респективно тежко. Ако при неизпълнение на малка част от задължението, включващо главница и възнаградителна лихва, то бъде обявено за предсрочно изискуемо, то би имало злоупотреба с права от страна на кредитора. А това би означавало и неравноправност на клаузата, тъй като води до значително неравновесие при прилагането ѝ. Усвоената сума от договора е 118 800 евро, а не погасената част към датата на обявяване на кредита за предсрочно изискуем е 105 554,16 евро – главница и 38 273,40 евро лихви. Задължението, значително надвишава платеното от кредитополучателите, както и непогасения остатък от кредита не може да бъде погасен в първоначалния срок по договора. Поради това неизпълнението следва да се приеме като тежко с оглед срока на кредита. Друг критерий, по който следва да се направи преценка за неравноправност на клаузата за предсрочна изискуемост, е свързан с това дали тя дерогира приложимите в тази област правни норми. Националното право регламентира предсрочната изискуемост при банкови кредити в чл.60, ал.2 от ЗКИ и в чл.432 от ТЗ. Двете разпоредби предвиждат различни основания-факти от действителността, при настъпването, на които кредиторът може да упражни потестативното си право да обяви кредита за предсрочно изискуем. Според чл.60, ал.2 от ЗКИ обявяването на предсрочна изискуемост може да има при неплащане на кредита или отделни вноски от него на договорената

дата за плащане, както и в случаите, когато не се плати в срок една или повече вноски по кредита. Нормата не въвежда изискване за броя на вноските, които не са погасени на падежа, поради което може да се тълкува, че при неплащането на която и да било анюитентна вноска, кредиторът може да обяви предсрочна изискуемост. Разпоредбата на чл.18., ал.1, пр.1 от процесния договор не дерогира равната норма от националното законодателство. В нея не се съдържат условия и формулировки извън предвидените в закона случаи, поради което тази клауза от договора за кредит не попада в приложното поле на Директива 93/13 /ЕИО, съгласно чл.1, пар.2. Нормата на чл.60, ал.2 от ЗКИ е императивна, поради което има задължителен характер за договорните отношения, свързани с предоставяне на банкови кредити. Клаузата на чл.18. ал.1, пр.1 от договора за кредит от 2007г. не я дерогира и не предвижда повече условия, от установените в горната разпоредба. Тя не е неравноправна и поради това нищожна.

По делото не е спорно, че Т. не са изпълнили задълженията си по договора за кредит от 17.04.2007г. като са останали задължени за сумата от 105 554, 16 евро главница. Пред въззивния съд са наведени доводи и са представени доказателства за извършено погасяване на кредита със сумата от 41 300 евро, представляваща стойността на продаден от ответниците недвижим имот. Това е факт от значение за спорното право, който на основание чл.235, ал.3 от ГПК следва да бъде взет предвид от настоящата инстанция при постановяване на съдебния акт. Счетоводната експертиза е установила, че на 02.03.2021г. по сметка на банката е постъпила сумата от 41 300евро от К. Х. Х.. В нот. акт № 82/01.03.2021г. последният в качеството му на купувач е поел задължението продажната цена на имота да се преведе по сметка на „Юробанк България“ АД. На основание чл.73 от ЗЗД това плащане има погасителен ефект по отношение на кредитора и дългът по главницата следва да бъде намален като погасен чрез плащане. Така нейният дължим размер е 62 454,16 евро.

При определяне на окончателното задължение по главницата съдът следва да съобрази сключените допълнителни споразумения към договора за кредит, в който има клаузи, въвеждащи капитализиране на лихви към главницата – чл.4 от допълнително споразумение от 22.12.2011г. и чл.3 от допълнително споразумение от 27.06.2013г. И двете клаузи предвиждат

служебно от кредитора да се прибавят към главницата и непогасените лихви. Това по същество е анатоцизъм, доколкото такова прибавяне влече след себе си начисляване на лихви върху лихви. Разпоредбата на чл.10, ал.3 от ЗЗД предвижда олихвяването на изтекли лихви да става съобразно наредби на Българската народна банка/БНБ/. Съгласно чл.16 от Наредба №9/19.12.2002г. за оценка и класификация на рисковите експозиции на банките и за формиране на провизии за загуби от обезценка, действаща към момента на сключване на договора, се забранява начисляването на лихва върху лихва. Възможност за начисляване на лихва върху лихва е допустимо само между търговци, ако е уговорена- чл.294, ал.2 от ТЗ. Клауза от договор, която предвижда включване на договорната лихва към редовната главница и върху нея да се начислява лихва е нищожна като противоречаща на закона- чл.26, ал.1, пр.1 във вр. с чл.10, ал.3 от ЗЗД./ Р № 66/29.07.2019г. по т.д. № 1504/18г., ВКС, II т.о., Р № 30/20.05.20г. по т.д. № 739/19г., ВКС, I т.о., Р № 132/13.02.21г. по т.д. № 2195/19г., ВКС, I т.о./ Затова клаузата на чл.4, ал.1 от допълнително споразумение от 22.12.2011г. и чл.3 от допълнително споразумение от 27.06.2013г. от договора за кредит са нищожни като противоречащи на закона. Въззивният съд се произнася по отношение на нея като съобрази, че чл.10, ал.3 и чл.26, ал.1 от ЗЗД по своя характер са императивни материалноправни норми, установени в обществен интерес и в негова защита. Според т.1 на ТР № 1/2013/09.12.2013г. на ОСГТК на ВКС въззивният съд е ограничен от заявените в жалбата оплаквания при проверката за правилност на първоинстанционното решение, но не и при допуснатото нарушение на императивна материалноправна норма. Основна функция на съда е да осигури прилагането на закона и тази му дейност не може да бъде обусловена от волята на страните, когато трябва да се осигури приложението на императивния материален закон. В този случай служебното трябва да има превес над диспозитивното и състезателното начало. В случай, че първоинстанционният съд не е изпълнил тези свои задължения, то това процесуално нарушение следва да бъде поправено служебно от въззивната инстанция, независимо от липсата на нарочно оплакване във въззивната жалба. Поради което съдът следва да прогласи с решението си посочените клаузи от допълнителните споразумения към договора за кредит за нищожни.

От заключението на счетоводната експертиза, приета от въззивния съд,

се установява, че капитализираните лихви към главницата са в общ размер от 4 816, 34 евро. Затова и нейният размер следва да се редуцира с тази сума или задължението по главницата става 57 637, 82 евро. По делото няма представени доказателства от страна на жалбоподателите, че те са погасили това свое задължение.

Искът с правно основание чл.430, ал.1 от ТЗ е основателен и доказан в размер от 57 637, 82 евро.

По иска с правно основание чл.430, ал.2 от ТЗ за присъждане на договорна лихва, предявен като частичен.

Разпоредбата предвижда, че заемателят/ кредитополучател заплаща уговорената с банката лихва за получения от него кредит. Това е възниградителна лихва, представляваща цената на предоставения от кредитора финансов ресурс- чл.3, ал.1. В чл.3, ал.5 от договора е предвидено, че действащият БЛП не подлежи на договаряне и помените в него стават незабавно задължителни за страните. Това съгласно чл.6, ал.3 от договора за кредит влече след себе си промяна на погасителната вноска. Няма спор, че банката като търговец има като основен предмет на дейност приемане на депозити, финансов лизинг, обмен на валута и кредитиране в това число отпускане на потребителски кредити или такива, обезпечени с ипотека. Тя извършва финансова услуга по смисъла на пар.13, т.12, б. „б“ от ДР на ЗЗП към приложимата редакция. Няма спор, че ответниците имат качеството на потребители на финансова услуга по смисъла на пар.13, т.1 от ДР на ЗЗП. Според нея потребител е всяко физическо лице, което придобива стоки или ползва услуги, които не са предназначение за извършване на търговска или професионална дейност, и всяко физическо лице, което като страна по договор по този закон действа извън рамките на своята търговска или професионална дейност. В чл.2, б. „б“ от Директива 93/13/ЕИО също се съдържа дефиниция за потребител, която смислово се покрива с тази в българския закон. Следователно по отношение на процесния договор за кредит намира приложение ЗЗП.

Според общата дефиниция на чл.143 от ЗЗП неравноправна е всяка клауза в договор, сключен с потребител, която е в негова вреда, не отговаря на изискванията за добросъвестност и води до значително неравновесие между правата и задълженията на търговеца/доставчика и потребителя. В

т.1-18 са изброени случаите, в които е налице неравноправност. В т.10 е посочено, че е неравноправна клаузата, когато позволява на търговеца или доставчика да променя едностранно условията на договора въз основа на непредвидено в него основание. Уговорките, които определят основния предмет на договора и не са индивидуално договорени, не могат да бъдат преценени като неравноправни, ако са ясни и разбираеми - чл. 145, ал. 2 от ЗЗП. Клаузата за възнаграждението на кредитодателя е съществен елемент на договора за кредит и изискването на яснота и разбираемост се счита за изпълнено, не само ако цената е посочена ясно от граматическа гледна точка, но и ако от съдържанието ѝ може точно да бъде разбран обхватът на поетото задължение и средният потребител, относително осведомен и в разумна степен наблюдателен и съобразителен, да разбере икономическите последици от сключването на договора. Прилагайки тълкуването на Съда на Европейския съюз на Директива 93/13/ЕИО/ относно неравноправните клаузи в потребителските договори, че промяната на цената следва да се налага от обективни, външни и извън контрола на търговеца фактори, които да са подробно разписани в договора, както и методиката на банката за изменението да е част от договорното съдържание, а не да представлява вътрешен акт на търговеца, съответно при изменение на договора да липсва възможност за субективна едностранна преценка на доставчика на услугата. При конкретна преценка на клаузи от договори за кредит, в които размерът на възнаграждението (лихвата) на търговеца е изразен в абсолютна стойност като процент към момента на сключване на договора, следва да се приеме, че е спазено изискването за яснота и разбираемост. Това следва по дефиниция от характер на договора за банков кредит съгласно чл. 430, ал.1 във връзка с, ал.2 от ТЗ, при който заплащането на лихвата представлява насрещна престация на кредитополучателя за ползването на предоставените парични средства. Посочването на задължение за лихва в отнапред известен размер не нарушава изискването за добросъвестност и не води до значително неравновесие между правата и задълженията на банката и на заемополучателя. В решение № 92/09.09.19 г. по т.д. № 2481/17 г. на ВКС, II т.о. е пояснено, че клауза в договор за банков кредит, с която е постигнато съгласие длъжимата от кредитополучателя цена по възмездния договор за банков кредит да се формира от два компонента- годишна лихва в точно определен към датата на подписване на договора размер в проценти и

договорна надбавка, с възможност за промяна на цената (лихвата), обусловена от промяната ѝ, то тази промяна трябва да се осъществи при ясна методика, доведена до знанието на кредитополучателя. Ако тя не е част от договора, тази клауза е неправопавна по смисъла на чл.143, т.10 от ЗЗП и нищожна съгласно чл.146 от ЗЗП, но само в частта, даваща право на банката- кредитор да променя едностранно лихвата при промяна на БЛП, но не и в частта, определяща дължимата към момента на сключване на договора лихва, включваща БЛП и договорна надбавка в определен размер./ Р № 9/27.20.2020г. по т.д. №62/19г., ТК, I т.о. на ВКС/ В този смисъл чл.3, ал.1 от договора за кредит е ясна и разбираема като съдържание. С нея се въвежда точно определен лихвен процент на възнаградителната лихва, която кредитополучателят дължи за целия срок на договора. Разпоредбата е с ясно изразено съдържание, поради което не е неправопавна. Договорната лихва/възнаградителна/ е част от основния предмет на договора, тъй като се включва в основната престация и която сама по себе си го характеризира/Решение на СЕС по С-26/13/. Извън него е клаузата, която позволява търговецът да променя едностранно лихвения процент/ Решение на СЕС по дело 2015/С138/04/ В този смисъл чл.3, ал.5 , предвиждаща възможност за кредитора да променя едностранно и без съгласието на кредитополучателя размера на лихвения процент е неправопавна. Тя внася значително неравновесие в правата и задълженията на страните по договора, произтичащи от него и е във вреда на потребителя. Затова договорната лихва за исоковия период следва да се изчисли при първоначално договорения лихвен процент- 6% БЛП и надбавка от 0, 5 пункта. Или договорната лихва е 6, 5 %. Тази стойност трябва да бъде съобразена от съда при определянето ѝ като задължение по договора за кредит. Дължимата възнаградителна лихва е 11 156,12 евро, определена на основание чл.162 от ГПК. Видно от сключението на счетоводната експертиза, приета от въззивния съд е, че банката е начислявала лихва върху капитализираната лихва към главницата и за периода от 22.12.2011г. до 08.05.2019г. е 2 514, 93 евро. Тази сума следва да се приспадне от договорната лихва или остава дължима такава от 8 614,19.

Искът с правно основание чл.430, ал.2 от ТЗ е основателен за този размер.

На основание т.9 от ТР № 4/2013/18.06.2014г. на ОСГТК на ВКС

сумите, събрани в принудителното изпълнение, не следва да се вземат предвид при определяне размера на дълга. Затова съдът не съобразява сумата от 13 300, 33 евро събрани по индивидуалното принудително изпълнение и не я отнася към главница и договорна лихва.

По иска с правно основание чл.79, ал.1 от ЗЗД във вр. с чл.3, ал.3 от договора за кредит, предявен като частичен.

Страните са договорили, че при неиздължаване на падежа на погасителната вноска кредитополучателят дължи на банката лихва за просрочие, включваща договорения лихвен процент плюс наказателна надбавка. Не е спорно, че длъжниците имат просрочени месечни анюитетни вноски, поради което следва да се ангажира отговорността им за заплащане на такава лихва. Това по същество е неустоечна клауза, договорена за обезпечаване на изпълнението на задължението по договора. Уговореният размер не е прекомерен и не подлежи на намаляване. Той има за цел да стимулира длъжника да изпълнява точно и в срок плащането на погасителните вноски. Нейният размер е определен от заключението на счетоводната експертиза и тя е 5 508, 17 евро за периода 10.05. 2016г. до 08.05.2019г. За тази сума тази претенция е основателна и доказана.

По иска с правно основание чл.79, ал.1 от ЗЗД във вр. с чл.4, т.2 от договора за кредит, предявен като частичен.

Тази клауза предвижда задължение за кредитополучателите да заплащат на банката годишна такса за управление в размер на 0,1% върху размера на непогасената главница към началото на всяка следваща година.

В тази връзка следва да се обсъди чл.12 от договора за кредит, предвиждащ право на банката едностранно да променя размера на лихвите, таксите и комисионните. На основание чл.143 от ЗЗП тази клауза е неравноправна защото внася неравновесие в отношенията между кредитор и кредитополучателя. Банката като по силния икономически субект може да влияе на задълженията на длъжника без неговото съгласие като по този начин повишава размера им. Неравноправна е клаузата, която позволява на търговеца/банката да променя едностранно условията по договора без основание. Затова разпоредбата на чл.12 е неравноправна. По делото няма данни, че размерът на претендираната такса е променян от банката, поради което искът следва да се уважи за предявения размер. По делото няма данни

и не се твърди от страна на длъжниците, че за заплатили такава за периода 26.10.2016г. до 08.05.2019г. Дължимите такси за управление са в размер на 322, 01 евро. Искът е основателен и доказан изцяло в претендирания размер от 218, 76 евро.

По иска с правно основание чл.79, ал.1 от ЗЗД във вр. с чл.10, т.3 от договора за кредит. Според тази клауза за сметка на кредитополучателите са разносните по застраховането на имуществото, предоставено на банката като обезпечение. Съгласно чл.13, ал.1 от договора това е договорна ипотека върху два недвижими имоти, закупени с отпуснатия финансов ресурс. Дължимите застраховки от въззивниците са в размер на 439, 43евро. Искът е основателен за предявения размер от 268, 74евро.

По иска с правно основание чл.79, ал.1 от ЗЗД за заплащане на нотариални такси. Няма клауза, която да вменява в задължение на кредитополучателите да заплащат разносните на кредитора за връчване на нотариална покана. От доказателствата по делото се установява, че са им връчена такива, но този разход е направен изключително в интерес на ищеца, за да упражни своето потестативно право да обяви кредита за предсрочно изискуем, както и задължението си по чл.99, ал.3 от ЗЗД. Поради което при липса на основание за заплащането на нотариална такса от страна на длъжниците този разход следва да остане за негова сметка. Поради това искът следва да се отхвърли за сумата от 110, 40лв.

Поради изложените правни изводи първоинстанционното решение трябва да се отмени в частта, в която е уважен иск по чл.430, ал.1 от ТЗ над сумата от 57 637, 82 евро до уважения размер от 105 554, 16 евро, както и в частта, в която е уважен иск по чл.430, ал.2 от ТЗ за сумата над 8 614, 19 евро. Решението трябва да се отмени в частта, в която на ищеца е присъдена сумата от 110, 04лв. нотариални такси. Решението трябва да се отмени в частта, в която в полза на ищеца са присъдени разноси за производството пред СГС над 9 517, 82лв.

По отношение на разносните.

На жалбоподателите се дължат разноси за въззивната инстанция в размер на 4485, 15лв. Процесуалният представител на банката е направил възражение за прекомерност на адвокатското възнаграждение, заплатено от въззивниците. Същото е в размер от 3500лв., преведено по банковата сметка

на процесуалния им представител, видно от представените доказателства. Минималният размер на възнаграждението за предявения от ищеца материален интерес по чл.7, ал.2 от Наредба № 1/2004г. за минималните размери на адвокатските възнаграждение е 6 899, 25лв. Т.е. уговореното и заплатено от въззивниците е под минимума, поради което възражението по чл.78, ал.5 от ГПК е неоснователно. на Т. се дължат разноски и за производството пред СГС, но няма данни такива да са сторени

Ответникът не е направил искане за присъждане на разноски.

Воден от горното, съдът

РЕШИ:

ПРОГЛАСЯВА за нищожни като неравноправни на основание чл.143 от ЗЗП по отношение на „Юробанк България“ АД и А. С. Т. и Ц. В. Н., разпоредбите на чл.3, ал.5 и чл.12 от договора за покупка на недвижим имот № HL20600/17.04.2007г.

ПРИЗНАВА за нищожни на основание на чл.26, ал.1 във вр. с чл.10, ал.3 от ЗЗД разпоредбите на чл.4, ал.1 от допълнително споразумение от 22.12.2011г. и чл.3 от допълнително споразумение от 27.06.2013г.

ОТМЕНЯ решение № 5183/ 28.03.2020г. на СГС, ГО, 7 състав, постановено по гр.д. № 6306/19г. в частта, в която е уважен иск по чл.430, ал.1 от ТЗ за сумата над 57637, 82 евро до уважения размер от 105 554, 16 евро, както и в частта, в която е уважен иск по чл.430, ал.2 от ТЗ за сумата над 8 614, 19 евро до 25656, 45 евро, както и в частта, в която е уважен иск по чл.79, чл.1 от ЗЗД за при сумата от 110, 40 лв., както и в частта, в която на „Юробанк България“ АД са присъдени разноски за производството пред СГС над 9517, 82лв. и вместо него ПОСТАНОВЯВА:

ОТХВЪРЛЯ иска, предявен от „Юробанк България“ АД, гр. София срещу А. С. Т. и Ц. В. Т., гр. *** с правно основание чл.430, ал.1 от ТЗ за сумата над 57 637, 82 лв. до уважения размер 105 554, 16 евро главница като неоснователен.

ОТХВЪРЛЯ иска, предявен от „Юробанк България“ АД, гр. София срещу А. С. Т. и Ц. В. Т., гр. *** с правно основание чл.430, ал.2 от ТЗ за сумата над 8 614, 19 евро до уважения размер от 25 656, 45 евро договорна

лихва като неоснователен.

ОТХЪВРЛЯ иска, предявен от „Юробанк България“ АД, гр. София срещу А. С. Т. и Ц. В. Т., гр. *** с правно основание чл.79, ал.1 от ЗЗД за сумата от 110, 40 лв., представляваща заплатени нотариални такси като неоснователен.

ПОТВЪРЖДАВА решението в останалата обжалвана част.

ОСЪЖДА „Юробанк България“ АД, ЕИК000694749, гр. София, ул. „Околовръстен път“ № 260 и със съдебен адрес: гр. София, ул. „Три уши“ № 8, ет.4 чрез адв. Х. И. да заплати на А. С. Т., ЕГН***** и Ц. В. Т., ЕГН***** и двамата с адрес: гр. ***, ул. „****“ № ***, ет.***, ап.*** сумата от 4 485, 15лв. / четири хиляди четиристотин осемдесет и пет лева и петнадесет стотинки/ разноски по делото пред САС.

Решението подлежи на обжалване пред ВКС в едноседмичен срок от съобщението до страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____